

Appendiks til ansøgning om prækvalifikation

Læsevejledning

Til ansøgningen om prækvalifikation af kandidatuddannelsen *Global Europe* vedlægges dette appendiks. Det består af dokumentationsrapporten vedrørende efterspørgslen på uddannelsesprofilen. Der inkluderes desuden enkelte øvrige bilag, som vurderes relevante for ansøgningen om prækvalifikation. Hermed en fortegnelse over indholdet:

- Baggrund for oprettelse af nyt uddannelsesudbud s. 1
- Skematisk opbygning af uddannelsen s. 2
- Behovsundersøgelse: formål, resultater og procesbeskrivelse, data fra spørgeskemaundersøgelse, data fra fokusgruppeinterview, data fra individuelle interviews, opsamling på undersøgelsen s. 3
- Opsamling af feedback fra behovsundersøgelsen s. 26
- Konklusion s. 29

Baggrund for oprettelse af nyt uddannelsesudbud

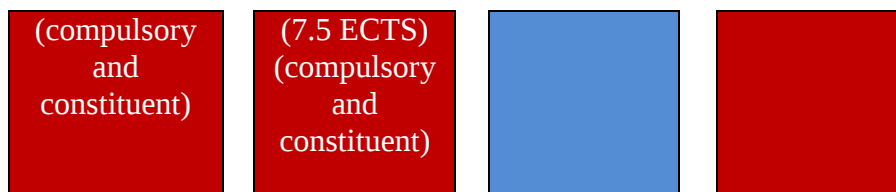
I et årti hvor europæisk integration og globaliseringen i stigende sætter dagsordenen og rummer en række store udfordringer har det danske arbejdsmarked et stigende behov for kandidater, der kan tænke europæisk i et globalt perspektiv. Kandidater, der har de faglige og sproglige kompetencer, det kræves for at kunne analysere Europas problemer i dag og møde morgendagens udfordringer. Københavns Universitet har i længere tid haft et af de mest omfattende og fremtrædende forskningsmiljøer i Europastudier i Skandinavien. I en række initiativer har universitetet satset på at udvikle og integrere dette forskningsmiljø (jf. de tværfakultære initiativer *Europa i forandring* 2005-2008 og EURECO 2010-2016). Det er således i forlængelse af dette arbejde, at Center for Moderne Europa Studier (CEMES) placeret på Det Humanistiske Fakultet hermed indsender et forslag til en kandidatuddannelse i Europastudier. Målet er at skabe en kandidatuddannelse, der netop kan uddanne kandidater med de kompetencer, som det danske arbejdsmarked efterspørger. Samtidig er det hensigten at skabe en sammenhæng mellem et helt centralt forskningsfelt inden for de humanistiske videnskaber og den udbudte undervisning på Københavns Universitet.

Fagligt reflekterer kandidatuddannelsen den allerseneste udvikling inden for forskningen i Europastudier. I de seneste årtier er det i stigende grad blevet tydeligt, at den europæiske integrationsproces har været tæt forbundet med den sideløbende globalisering. Samtidig står Europa i dag overfor markante globale udfordringer. Endelig har Europas integration bevæget sig fra et mere snævert økonomisk og politisk fokus til at rumme en række brede, kulturelle og identitetsmæssige perspektiver og konflikter. Disse forhold betyder, at en moderne uddannelse i Europastudier både bør rumme et markant globalt perspektiv samt en tværfaglig og flersproglig tilgang til sit emne. Disse elementer er centrale i det nærværende forslag til en kandidatuddannelse. Forskningsmæssigt har Københavns Universitet lanceret det såkaldte EuroChallenge program (2013-2016) til at adressere de nævnte problematikker. Der ligger således en klar synergi mellem forskning og undervisning til grund for ansøgningen.

Den foreslåede kandidatuddannelse adskiller sig fundamentalt fra eksisterende Europaudannelser i Danmark. Aarhus Universitet, Aalborg Universitet og Syddansk Universitet Sønderborg tilbyder alle kandidatuddannelser i *European Studies*. Ingen af de tre beslægtede uddannelser indeholder en decideret *global* dimension kombineret med en tværfaglig tilgang, som netop efterspørges af det danske arbejdsmarked (se gennemgangen af behovsundersøgelsen). Endvidere inkorporerer *Global Europe* som den eneste kandidatuddannelse i europæiske studier i Danmark et fremmedsprogligt element og anvender det direkte i undervisningen. Det fremmedsproglige element i *Global Europe* udgør endnu en dimension, der er efterspurgt blandt aftagerne på det danske arbejdsmarked (det vender vi ligeledes tilbage til i gennemgangen af behovsundersøgelsen).

Skematisk opbygning af uddannelsen

Semester One	Semester Two	Semester Three	Semester Four
Global Europe Foundations I: Theory, Concepts, Methods (15 ECTS) (compulsory and constituent)	Global Europe Foundations II: Addressing Global Challenges (15 ECTS) (compulsory and constituent)	Elective (15 ECTS)	Thesis (30 ECTS) (compulsory and constituent)
Global Europe Explorations I: Contemporary Politics (7.5 ECTS) (compulsory and constituent)	Global Europe Explorations II: Culture and Society (7.5 ECTS) (compulsory and constituent)	Elective (15 ECTS)	
Foreign Language Theory and Practice (7.5 ECTS)	Global Europe Explorations III: Global Ideas		

Behovsundersøgelse

I det følgende præsenteres behovsundersøgelsen foretaget i forbindelse med udviklingen af *Global Europe* i efteråret 2015. Det overordnede formål med undersøgelsen var at undersøge om der er en efterspørgsel for dimittender fra denne uddannelse hos et repræsentativt udsnit af potentielle, fremtidige arbejdsgivere på det danske arbejdsmarked. Foruden aftagerne på det danske arbejdsmarked formodes det, at en række internationale institutioner og organisationer også vil være aftagere af uddannelsens kandidater. I denne forbindelse har fokus imidlertid været rettet mod aftagere på det danske arbejdsmarked. Behovsundersøgelsen skulle desuden bidrage til den videre udvikling af uddannelsen på baggrund af feedback på uddannelseskonceptet fra eksterne aftagere og studerende.

Samlet set har behovsundersøgelsen påvist, at der blandt de adspurgte aftagere på det danske arbejdsmarked er en markant efterspørgsel på kandidater med den profil, *Global Europe* leverer. Aftagerne udviser stor interesse for uddannelsens unikke dimensioner ved at efterspørge internationalt orienterede kandidater med omfattende og tværvideenskabelig viden om Europa i et globalt perspektiv. Aftagerne bifalder også uddannelsens fokus på at udstyre kandidaterne med stærke metodiske og analytiske redskaber samt sproglige kompetencer, der vil sætte dem i stand til at omsætte teoretisk viden i praksis og arbejde projektorienteret med europæiske og globale udfordringer i nationale og internationale sammenhænge. Der er således blandt aftagerne en stærk interesse for at kunne ansætte kandidater med den foreslåede uddannelsesprofil i deres virksomhed/institution/organisation. Endelig har undersøgelsen frembragt vigtig feedback i form af kommentarer og kritiske inputs, som er blevet inddraget direkte i udviklingen af uddannelsen. Behovsundersøgelsen gav således mulighed for at videreudvikle og præcisere uddannelsens tre centrale elementer nemlig den sproglige dimension, det tværfaglige element og det globale perspektiv.

Således fremstår den foreliggende ansøgning i høj grad som resultatet af den feedback, vi har modtaget fra aftagerne samt de studerende i behovsundersøgelsen.

I det følgende gennemgås de enkelte dele af behovsundersøgelsen, der har bestået af følgende tre led:

- Kvantitativ spørgeskemaundersøgelse med relevante repræsentanter fra Det Humanistiske Fakultets aftagerpaneler, Det Humanistiske Fakultets Eksterne Råd samt øvrige repræsentanter fra erhvervslivet (22 deltagere)
- Kvalitativt fokusgruppeinterview med studerende/nyligt uddannede kandidater (16 deltagere) (lydfil kan rekvireres hos CEMES)

- Kvalitative individuelle interviews med potentielle, fremtidige aftagere af dimittender fra *Global Europe* (15 deltagere) (lydfiler kan rekvireres hos CEMES)

Spørgeskemaundersøgelse

Første led af behovsundersøgelsen bestod af en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse vedrørende uddannelseskonceptet, som blev gennemført i august 2015. Formålet med undersøgelsen var at afdække, hvorvidt der er interesse og ikke mindst behov for kandidater med denne uddannelsesprofil på det danske arbejdsmarked. Til det formål inviterede vi i alt 36 personer, for hvem denne uddannelsesprofil formodedes at have relevans, fra Det Humanistiske Fakultets aftagerpaneler, Det Humanistiske Fakultets Eksterne Råd samt øvrige repræsentanter fra erhvervslivet til at deltage i undersøgelsen. Ved undersøgelsens afslutning havde 22 personer (61 %) af de adspurgte 36 gennemført spørgeskemaet. De 22 respondenter repræsenterer i alt ni aftagergrupper, der er listet nedenfor. Her angives ligeledes, hvilke konkrete virksomheder/organisationer, der har deltaget i undersøgelsen:

Dansk offentlig administration: Udenrigsministeriet, Danmarks Faste Mission ved FN i New York, Danmarks Faste Repræsentation ved OECD i Paris

EU-institutioner: Europa-Parlamentet, Europa-Kommissionen i Danmark

Internationale og europæiske organisationer: UNDP

Tænketaanke: DEA, Tænketanken Europa, Dansk Institut for Internationale Studier

Arbejdsgiverorganisationer: Dansk Industri, Landbrug og Fødevarer

Medieorganisationer: DR, Politiken, Museum Tusculanums Forlag

Kulturinstitutioner: Det Danske Kulturinstitut, Dansk Jødisk Museum

Private virksomheder: A.P. Møller-Mærsk, Novo Nordisk, Lundbeckfonden

NGO'er: Greenpeace, CreoDK, Raoul Wallenberg Institute of Human Rights and Humanitarian Law

De udvalgte deltagere fik indledningsvist tilsendt følgende invitation til spørgeskemaundersøgelsen pr. mail:

Kære XX

*I forbindelse med udviklingen af en ny kandidatuddannelse i europæiske studier med titlen *Global Europe* på Københavns Universitets Humanistiske Fakultet vil vi invitere dig til at deltage i en undersøgelse af aftagermarkedet. Kandidatuddannelsen er engelsksproget og sigter mod at uddanne kandidater med avancerede færdigheder og kompetencer inden for europæiske og globale udfordringer, og som kan arbejde tværfagligt og projektorienteret i nationale såvel som internationale sammenhænge.*

For at kunne lave en så relevant uddannelse som muligt efterspørger vi kommentarer og feedback fra personer, der sidder i jobs, som kunne tænkes at være relevante for kommende kandidater i europæiske studier samt fra potentielle aftagere af kandidaterne. Forhåbentlig tilhører du en af de to grupper og er villig til at give os feedback på vores uddannelsesforslag.

*Vi vil derfor sætte stor pris på, hvis du har mulighed for at svare på et spørgeskema med ca. 10 spørgsmål, som vi tilsender dig mandag **d. 10. august** sammen med en kort beskrivelse af uddannelsen.*

*Vi ser frem til at modtage dit svar, meget gerne senest mandag **d. 17. august**.*

På forhånd mange tak for hjælpen!

På vegne af arbejdsgruppen:

Lektor, PhD Morten Rasmussen

Professor, Dr.phil., PhD Morten Heiberg

Adjunkt, PhD Niklas Olsen

Professor, PhD Stuart Ward

Professor, PhD Hans-Jörg Trenz

Med venlig hilsen

Marie Groth Bastiansen

Projektmedarbejder

Institut for Engelsk, Germansk og Romansk

Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet

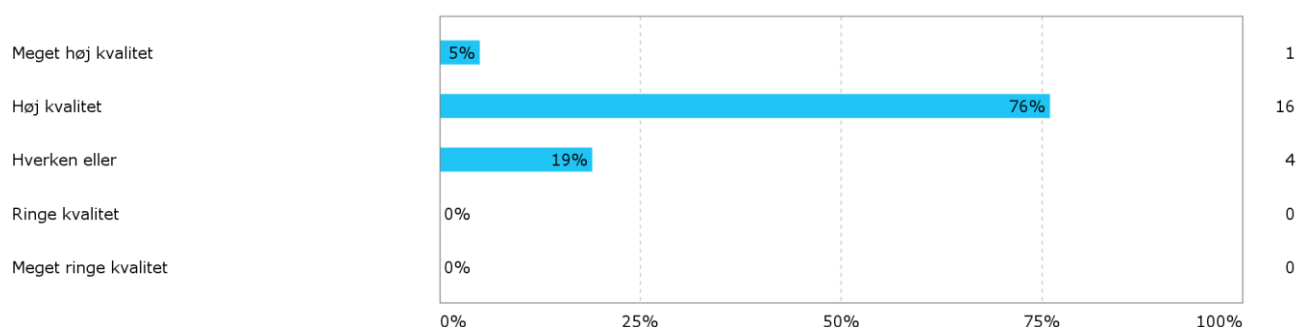

DET HUMANISTISKE FAKULTET
KØBENHAVNS UNIVERSITET

Efterfølgende fik deltagerne tilsendt en mail med en kort beskrivelse af uddannelseskonceptet samt et link til spørgeskemaet. (Se [appendiks 2](#))

I det følgende gennemgås resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen. Resultaterne analyseres løbende efter hvert enkelt spørgsmål og den tilhørende statistik over de givne svar.

1. Hvordan vurderer du generelt kvaliteten af kandidater fra Humaniora, baseret på dine erfaringer fra arbejdsmarkedet?

Samlet set vurderer 81 % af respondenterne, at kvaliteten af kandidater med en humanistisk uddannelse generelt er **meget høj** (5 %) og **høj** (76 %), mens de resterende 19 % ikke har taget stilling til spørgsmålet. Fordelingen af respondenternes svar vidner om, at humanister som udgangspunkt generelt er attraktive for de repræsenterede erhvervsgrupper.

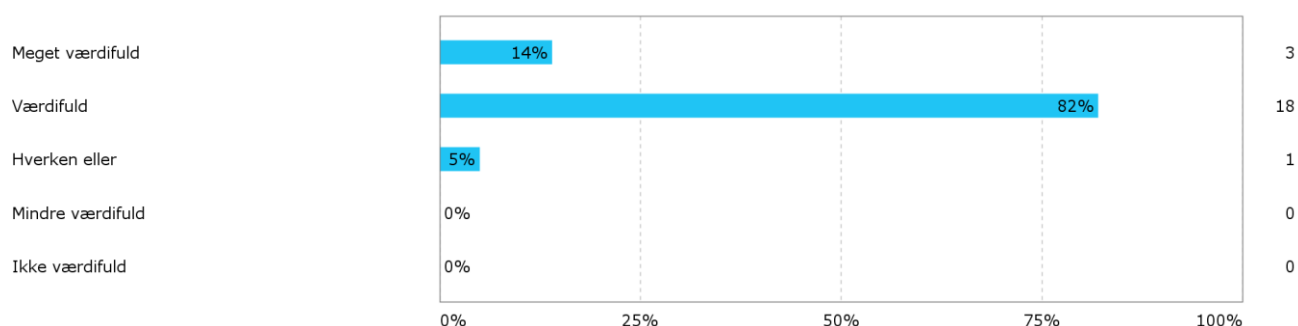
2. Har du kommentarer til kvaliteten af kandidater?

Der er enkelte respondenter, der har uddybet deres svar i spørgsmål 1 vedrørende kvaliteten af kandidater fra humaniora. Blandt andet påpeger flere respondenter, at kvaliteten af kandidaterne varierer meget, og at de selv sørger for at udvælge de bedste kandidater.

Marianne Alenius, administrerende direktør og redaktionschef på Museum Tusculanums Forlag, mener, at humanister generelt er af høj kvalitet og tilføjer i denne forbindelse, *"at man på HUM på KU generelt lægger vægt på at studenterne individuelt kan bruge deres specifikke talenter fremfor et ønske om ensrettethed, hvilket stimulerer de studerende til at yde andet end udenadslæren, såsom f.eks. argumentation."*

Else Christensen-Redzepovic, direktør for Det Danske Kulturinstitut i Bruxelles, anfører, at kandidater fra humaniora ofte har *"for lidt globalt udsyn og interkulturelle kompetencer"*. Netop dette mener vi, at denne uddannelse kan medvirke til at ændre, da den fokuserer på globalt udsyn og interkulturelle kompetencer i en europæisk og global kontekst.

3. I hvilken grad mener du, at en kandidat fra den foreslåede uddannelse er værdifuld for arbejdsmarkedet? (Her tænkes ikke specifikt på den branche, du repræsenterer, men mere generelt jf. spørgsmål nr. 6 om jobtyper)

Samlet set vurderer 96 % af respondenterne, at en kandidat fra den foreslåede uddannelse er **meget værdifuld** (14 %) og **værdifuld** (82 %) for arbejdsmarkedet. Kun én enkelt respondent har ikke

taget stilling til spørgsmålet og har svaret **hverken eller**. Respondenternes besvarelser viser, at de anser *Global Europe* for at være en relevant og anvendelig uddannelse på det danske arbejdsmarked og vidner om en aktuel interesse og behov for dimittender fra *Global Europe*.

4. Har du kommentarer til kandidaternes værdi for arbejdsmarkedet?

Flere af respondenterne har uddybet deres svar i spørgsmål 3 vedrørende kandidaternes værdi for arbejdsmarkedet.

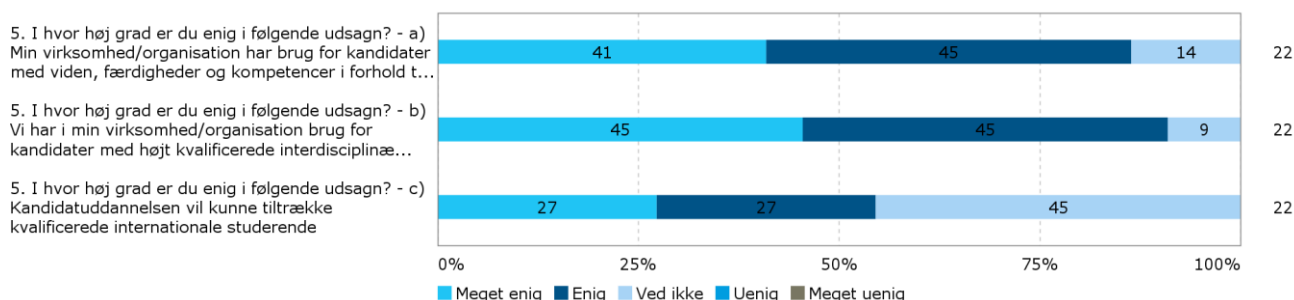
Else Christensen-Redzepovic, direktør for Det Danske Kulturinstitut i Bruxelles, noterer, at *"interkulturelle kompetencer og globalt udsyn er afgørende for internationalt samarbejde. Denne profil af kandidater savnes."*

Marianne Alenius, administrerende direktør og redaktionschef på Museum Tusculanums Forlag, understreger, at *"sikkerhed på flere sprog giver generel sikkerhed hos en medarbejder, der skal kunne arbejde (tænke, tale, skrive) på mere end modersmålet på arbejdspladsen. Denne færdighed må formodes at blive indlært i forløbet på uddannelsen, som den er beskrevet."*

Morten Kjørsum, direktør for Raoul Wallenberg Institute of Human Rights and Humanitarian Law, anfører, at *"uddannelsen forhåbentlig kan bidrage til, at danske kandidater får øjnene op for et større europæisk arbejdsmarked, og at de kan agere på dette marked."*

Samlet giver viser disse kommentarer, at *Global Europe*s profil er efterspurgt netop fordi den udstyrer kandidaterne med interkulturelle kompetencer, flersproglighed og et globalt perspektiv. Der er en klar forventning om at kandidaterne vil kunne agere på et europæisk og internationalt arbejdsmarked. I denne undersøgelse er fokus dog på det danske arbejdsmarked. Endelig er det klart at en systematisk markedsføring af uddannelsen er afgørende for afsætningen af kandidaterne. Det faktum at uddannelsen organiseres af et veletableret, tværfagligt center CEMES gør det muligt at sikre en sådan markedsføring.

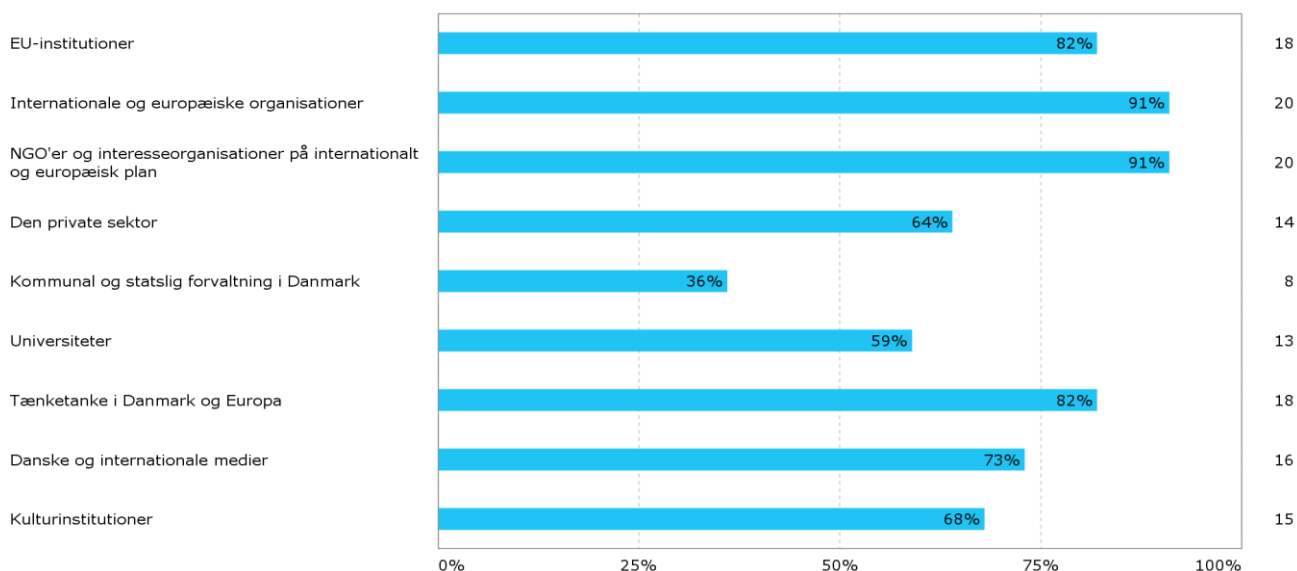
5. I hvor høj grad er du enig i følgende udsagn?

Samlet set erklærer 86 % af respondenterne sig **meget enige** (41 %) og **enige** (45 %) i, at deres virksomhed/organisation har brug for kandidater med viden, færdigheder og kompetencer i forhold til Europa og Europas globale udfordringer. I forlængelse heraf erklærer 90 % sig **meget enige** (45 %) og **enige** (45 %) i, at de i deres virksomhed/organisation har brug for kandidater med højt kvalificerede interdisciplinære værktøjer til at analysere og navigere i europæiske problemstillinger. Også her tegner der sig et tydeligt billede af, at der er et aktuelt behov for kandidater med denne uddannelsesprofil på det danske arbejdsmarked. Derudover tilslutter over halvdelen af

respondenterne (54 %) sig udsagnet om, at uddannelsen vil kunne tiltrække kvalificerede internationale studerende.

6. Hvilken type jobs mener du kunne være relevante for kandidater med denne uddannelse? (sæt gerne flere krydser)

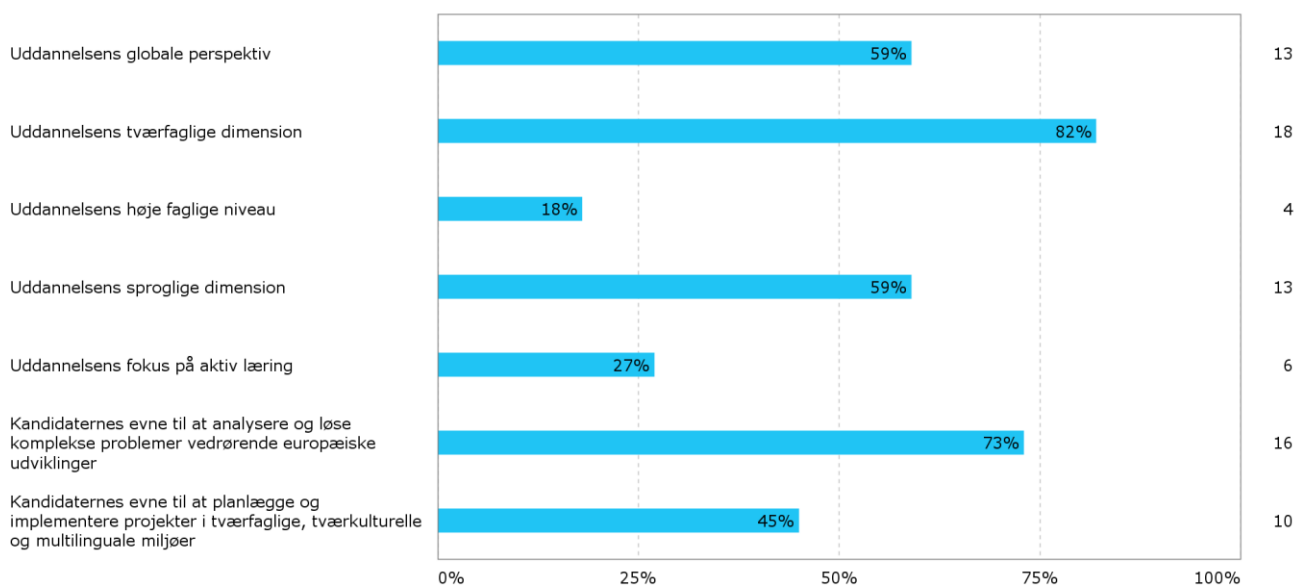

Denne svarfordeling viser, at respondenterne overvejende betragter de brancher, denne uddannelse sigter mod at uddanne kandidater til, som relevante ansættelsessteder for uddannelsens dimittender.

7. Tilføj eventuelt andre jobs

Ingen af respondenterne har tilføjet andre jobs, der kunne være relevante for kandidater med denne uddannelse, hvilket bekræfter, at ovenstående ni erhvervsgrupper vil være de mest relevante brancher at søge ansættelse i for en kandidat med denne uddannelse.

8. Hvilke positive elementer vil du fremhæve ved uddannelsen? (sæt gerne flere krydser)

Her fremhæver respondenterne især uddannelsens **globale perspektiv** (59 %), den **tværfaglige dimension** (82 %), den **sproglige dimension** (59 %) og **kandidaternes evne til at analysere og løse komplekse problemer vedrørende europæiske udviklinger** (73 %) som attraktive aspekter ved uddannelsen.

9. Generelle kommentarer

I spørgeskemaet fik respondenterne løbende mulighed for at tilføje kommentarer vedrørende uddannelsesforslaget. I den forbindelse adresserer flere respondenter de samme centrale elementer af uddannelsen nemlig: **a)** den sproglige dimension, **b)** det globale perspektiv og **c)** den tværfaglige tilgang.

a) Den sproglige dimension bliver i spørgeskemaundersøgelsen fremhævet af 59 % af respondenterne som værende et positivt element af uddannelsen. Men samtidig fremhæver flere af respondenterne at det er afgørende at den sproglige del designes således at den giver klare kompetencer og samtidig at den ikke fylder for meget i selve uddannelsen.

Maria Theresa Norn, DEA, skriver: *"Jeg er i tvivl om, at det faglige niveau kan sikres, særligt de sproglige kompetencer på to sprog givet sprogundervisningens vægtning på uddannelsen."*

Lars Stenius Stæhr, projektleder hos Novo Nordisk, berører samme emne, når han skriver: *"Jeg mener, at alle ovennævnte elementer i sig selv er væsentlige. Spørgsmålet er, i hvilket omfang de kan implementeres i uddannelsen. Fx vil ét sprogligt modul være nok til at give de studerende de fornødne fremmedsproglige kompetencer?"*

I forlængelse heraf bemærker respondenter fra **Udenrigsministeriets HR-afdeling**, der ligeledes ønsker at forblive anonym i denne sammenhæng, at det er vigtigt, *"at der holdes den rette balance mellem sprog og EU-delen."*

b) Det globale perspektiv bliver i spørgeskemaundersøgelsen ligeledes fremhævet af 59 % af respondenterne som værende et positivt element af uddannelsen (se s. 9), og flere respondenter adresserer netop denne i deres tilføjede kommentarer til uddannelsen.

Blandt andet understreger **Ib Petersen**, ambassadør ved Danmarks Faste Mission ved FN i New York, at det er *"vigtigt at det globale perspektiv slår igennem, så I ikke bare får eksperter i Europa, men også i globale trends, magtanalyser etc."*

Annette Toft, direktør for Landbrug og Fødevarers afdeling i Bruxelles, skriver, at *"igen er det ikke tydeligt hvor det globale kommer ind, altså det er ikke blot er EU-Europa. Der er mange, mange kandidater fra de øvrige EU-lande der taler 3-4 sprog flydende, så konkurrencen er hård. Det er ikke reelt at udtale sig om hvor højt det faglige niveau er ud fra det tilsendte."*

c) Den tværfaglige tilgang bliver i spørgeskemaundersøgelsen fremhævet af 82 % af respondenterne som værende et positivt element af uddannelsen (se s. 9). At den tværfaglige dimension fremhæves som et positivt element er det, som flest respondenter tilslutter sig (se s. 9). Ikke desto mindre er uddannelsens tværfaglighed samtidig det, der bliver kommenteret mest på i den samlede behovsundersøgelse.

Ida Heebøll, EU-konsulent hos CreoDK, berører dette, når hun i sin spørgeskemabesvarelse tilføjer, at *”tværfaglighed og bredde er godt, men ikke så fokus mistes. Forståelse af og viden om kultur, samfund og politik er generelt vigtigt. For os er det dog også meget tilegnede kompetencer, der tæller, metode, analytisk sans. Igen er det tværfaglige rigtig positivt hvis forskellig metode kan bringes til anvendelse.”*

Selvom den samlede spørgeskemaundersøgelsen klart viser en meget positiv holdning blandt respondenterne til *Global Europe* og de centrale elementer i uddannelsen, viser ovenstående kommentarer, at balancen mellem de forskellige elementer og selve udførelsen er afgørende for uddannelsens kvalitet. Som det vil fremgå nedenfor dukkede flere af disse pointer også op i fokusgruppeinterviewet og i de individuelle interviews. Under ’opsamling af feedback fra behovsundersøgelsen’ på s. 26 diskuterer vi den samlede feedback fra behovsundersøgelsen og viser, hvorledes vi har brugt den til at videreudvikle uddannelseskonceptet for at sikre den rette balance og faglige kvalitet.

Konklusion

Samlet set har spørgeskemaundersøgelsen bekræftet, at de adspurgte respondenter betragter *Global Europe* som en interessant uddannelsesprofil, der er værdifuld for det danske arbejdsmarked, men i særdeleshed også for et internationalt arbejdsmarked. Undersøgelsen har således bekræftet, at der eksisterer en aktuel interesse og et aktuelt behov for kandidater med denne uddannelsesprofil. Især uddannelsens globale perspektiv, tværfagligheden, den sproglige dimension samt kandidaternes evne til at analysere og løse komplekse problemer vedrørende europæiske udviklinger bliver fremhævet som værdifulde og attraktive aspekter ved uddannelsen.

Fokusgruppeinterview

Andet led af behovsundersøgelsen har bestået af et kvalitativt fokusgruppeinterview med studerende og nyligt uddannede kandidater, som blev afholdt ultimo august 2015. Formålet med interviewet var at modtage feedback på uddannelseskonceptet for at kunne inddrage denne i udviklingen af uddannelsen. Vi inviterede i alt 20 studerende og nyligt uddannede kandidater fra Det Humanistiske Fakultet – alle med en tilknytning til europæiske studier i deres uddannelsesprofil – til at deltage i fokusgruppeinterviewet, hvoraf 16 deltog. Deltagerne fik indledningsvist tilsendt følgende invitation pr. mail:

Kære XX

I forbindelse med udviklingen af en ny kandidatuddannelse i europæiske studier med titlen Global Europe på Det Humanistiske Fakultet på Københavns Universitet vil vi gerne bede om din hjælp til en undersøgelse af interessen og relevansen for uddannelseskonceptet blandt studerende eller nyligt udsprungne kandidater.

*Vi vil derfor gerne invitere dig til at deltage i et fokusgruppeinterview **fredag d. 28. august kl. 12-14 i lokale 24.2.62** på administrationsgangen på Institut for Engelsk, Germansk og Romansk.*

Interviewet vil tage udgangspunkt i følgende spørgsmål:

- *Hvad studerer du, og hvad er din uddannelsesmæssige tilknytning til europæiske studier?*
- *Hvilke kriterier er vigtige for dig i valg af uddannelse?*
- *Hvad synes du umiddelbart om uddannelsesforslaget Global Europe?*
- *Anser du uddannelsen som attraktiv for danske såvel som internationale studerende?*
- *Hvad er din holdning til, at undervisningen udelukkende foregår på engelsk?*
- *Hvad mener du om uddannelsens tværfaglige dimension?*
- *Hvad mener du om uddannelsens sproglige dimension?*
- *Hvilke positive elementer vil du fremhæve ved uddannelsen? (fx uddannelsens globale perspektiv, tværfaglige dimension, det høje faglige niveau, den sproglige dimension)*
- *Hvilke ændringer ville du eventuelt foreslå? (fx i forhold til kompetencer eller kurser)*
- *Kunne du overveje at søge ind på denne kandidatuddannelse, hvis du havde muligheden?*
- *Hvis du skulle tage denne uddannelse, hvilke jobs ville du i så fald gerne ansættes til?*
- *Har du eventuelle tilføjelser/kommentarer til uddannelsesforslaget?*

Jeg vedhæfter denne mail en kort beskrivelse af uddannelsen.

Du må meget gerne melde tilbage, om du har mulighed for at deltage i interviewet snarest muligt.

Der vil være forplejning til mødet i form af frokost, vand og kaffe/te.

På forhånd mange tak for hjælpen og vel mødt!

*På vegne af arbejdsgruppen:
Lektor, PhD Morten Rasmussen*

Professor, Dr.phil., PhD Morten Heiberg
Adjunkt, PhD Niklas Olsen
Professor, PhD Stuart Ward
Professor, PhD Hans-Jörg Trenz

Med venlig hilsen

Marie Groth Bastiansen
Projektmedarbejder
Institut for Engelsk, Germansk og Romansk
Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet

I det følgende er fokusgruppeinterviewets kvalitative data sammenfattet og inddelt i tre kategorier, der berører tre overordnede temaer: **1)** deltagernes respons på uddannelseskonceptet set i lyset af deres generelle kriterier for valg af uddannelse, **2)** deltagernes kritiske refleksion over uddannelseskonceptet, **3)** deltagernes respons på uddannelseskonceptet set i et fremtidsperspektiv – en refleksion over jobmulighederne for en kandidat med denne uddannelse.

1. Respons på uddannelseskonceptet set i lyset af generelle kriterier for valg af uddannelse

Deltagerne i fokusgruppeinterviewet blev indledningsvist spurgt, hvilke kriterier de finder vigtige i forbindelse med valg af uddannelse. Her viste to kriterier at være specielt vigtige for deltagerne: a) at uddannelsen er interessant og intellektuelt stimulerende og b) at uddannelsen har en samfundsmæssig relevans i forhold til aktuelle udviklinger, og at den kan udstyre den studerende med analytiske redskaber, der gør vedkommende i stand til at kunne bidrage til analysen og håndteringen af sådanne udviklinger i et fremtidigt job. Ud over disse to overordnede kriterier pegede deltagerne på en række øvrige aspekter, der gør sig gældende i forbindelse med deres valg af uddannelse. Flere af deltagerne var enige om, at det er attraktivt, at en kandidatuddannelse udelukkende foregår på engelsk, og at uddannelsen dermed er forankret i et internationalt studiemiljø. Derudover tilsluttede flere af deltagerne sig, at en stærk faglighed, et højt niveau samt dygtige og engagerede forskere/undervisere også har betydning for deres valg af uddannelse. Det blev desuden fremhævet som attraktivt, at en uddannelse har en tværfaglig dimension og et praktisk fokus. At en uddannelse giver mulighed for specialisering inden for et bestemt område fremhævedes ligeledes. Deltagerne påpegede her vigtigheden af, at det tydeligt fremgår af en uddannelsesbeskrivelse, hvilken kompetenceprofil den studerende erhverver sig gennem uddannelsen.

Det skyldes, at de studerende stadig bliver mere bevidste om, hvilken konkret viden, færdigheder og kompetencer, de enkelte uddannelser tilbyder. En klar og tydelig kompetenceprofil vil hjælpe de studerende til at konkretisere, hvad de kan tilbyde en fremtidig arbejdsgiver efter endt uddannelse. Og det vil samtidig være fordelagtigt for en arbejdsgiver, at det fremgår tydeligt, hvad en kandidat med en given uddannelse kan tilbyde.

I forlængelse af redegørelsen for, hvilke kriterier der er vigtige i forbindelse med valg af uddannelse, blev deltagerne spurgt, hvad de synes om uddannelsesforslaget til *Global Europe*. Der var enighed blandt deltagerne om, at det er et spændende, relevant og aktuelt uddannelseskoncept, der fremstår velstruktureret og overbevisende. Uddannelsens tværfaglige og sproglige dimension samt det globale perspektiv blev fremhævet som positive aspekter ved uddannelsen. Det blev påpeget, at kombinationen af humaniora og samfundsvidenskab er spændende, og at det er attraktivt, at denne humanistiske uddannelse kan tilbyde noget andet end en klassisk humaniorauddannelse – altså en uddannelse, der er mere praktisk orienteret og tværfaglig end humanistiske uddannelser traditionelt set er. Desuden var deltagerne enige om, at det er oplagt at kombinere humaniora og samfundsvidenskab rent uddannelsesmæssigt, da humaniora på mange måder ligger til grund for samfundsvidenskaben, og at kombinationen af kultur, historie, samfund og sprog i denne uddannelse derfor er relevant. Det fremhævedes ligeledes som positivt, at uddannelsen fremstår redskabsorienteret og sigter mod at udstyre de studerende med analytiske og metodiske værktøjer, der kan anvendes i adskillige jobsituationer efterfølgende. Det vurderedes i øvrigt, at en kandidatuddannelse som denne med fastlagte rammer er attraktiv, da mange kandidatuddannelser på humaniora angiveligt er forholdsvis løst struktureret, idet de overvejende består af valgfag og frie emner. Samtidig giver denne uddannelse stadig mulighed for valgfrihed på tredje semester, hvilket ifølge deltagerne giver en god kombination af faste rammer og fleksibilitet.

2. Kritisk refleksion over uddannelseskonceptet

Med afsæt i deltagernes overordnede positive vurdering af uddannelsen *Global Europe* blev der dernæst åbnet op for en diskussion af uddannelsen, hvor deltagerne forholdt sig mere specifikt og kritisk til en række aspekter ved uddannelsen.

Heraf kan nævnes følgende:

- Deltagerne tilkendegav, at uddannelseskonceptet er et meget ambitiøst projekt – primært grundet den tværfaglige dimension, som anses for at være uddannelsens absolutte styrke. Deltagerne ytrede, at tværfagligheden er essentiel for at udstyre de studerende med de nødvendige kompetencer for at beskæftige sig med komplekse, forskelligartede og multifaceterede forhold. De gav udtryk for, at for de potentielle arbejdsgivere, der er i stand til at forstå styrken af den interdisciplinære tilgang, må et sådant tværfagligt skill-set nødvendigvis være særdeles attraktivt. En deltager påpegede i denne forbindelse, at uddannelseskonceptet ligeledes fremstår ambitiøst på de studerendes vegne, hvilket anses som positivt. I forlængelse heraf gav deltagerne samtidig udtryk for, at der er forbundet en række udfordringer med et så ambitiøst og tværfagligt projekt. Der vil blandt andet være en risiko for, at man ”taber konceptet på gulvet”, hvis det ikke lykkes at skabe sammenhæng mellem de tværfaglige kernemoduler, der netop består af en kombination af humanistiske fag (sprog, historie og kultur) og mere samfundsvidenskabelige fag (samfund og politik).

- Deltagerne var generelt enige om, at den sproglige dimension er et unikt og værdifuldt aspekt ved uddannelsen, der styrker uddannelsens globale perspektiv og samtidig udstyrer den studerende med sproglige kompetencer, der generelt efterspørges på arbejdsmarkedet. En deltager pointerede, at mange lignende uddannelser udelukkende beskæftiger sig med engelsk. Det tolker denne studerende som en misforstået form for globalt udsyn, da man netop ikke (via sproget) dykker ned i de lokale/nationale forhold, der altid spiller ind i europæiske og globale problematikker. Ikke desto mindre gav den sproglige dimension anledning til en række opklarende og kritiske spørgsmål. Flere af deltagerne ønskede at få uddybet, hvad der ligger til grund for udviklingen af sprogmodulet *Foreign Language Theory and Practice* til 7.5 ECTS på første semester. De var blandt andet

interesserede i at vide, hvordan man sikrer sig, at de studerende lærer at skrive akademisk engelsk samt beherske et andet fremmedsprog på ét enkelt modul til blot 7.5 ECTS.

- Ifølge deltagerne er uddannelsens globale perspektiv især relevant og aktuelt netop nu, hvor voksende flygtningestrømme, klimaforandringer og økonomiske samfundsuligheder præger det globale samfund. Desuden påpegede en deltager, at mange andre Europauddannelser udelukkende fokuserer på Europa i et europæisk perspektiv. Derfor er det globale udsyn ved denne uddannelse enestående. I den forbindelse understregede flere af interviewets deltagere, at man bør være opmærksom på ikke udelukkende at beskæftige sig med Europas syn på det globale samfund, men at man samtidig bør fokusere på, hvordan den omkringliggende verden betragter Europa udefra.

- En deltager bemærkede, at opbygningen af kernemodulerne i *foundational modules*, *exploration modules* og *electives* virker gennemtænkt. Samme deltager fremhævede ligeledes det såkaldte 'mobilitetsvindue' på tredje semester, der giver plads til udvekslingsophold og/eller praktikophold, da det må være et must for en uddannelse i globale europæiske studier, at der er mulighed for at studere ved et udenlandsk universitet og/eller komme i praktik i udlandet. Det fremhævedes i samme forbindelse som positivt, at uddannelsen kombinerer teori med case-based viden, således at de studerendes kompetencer bliver afprøvet i en mere konkret kontekst i løbet af studiet.

- En anden deltager fremhævede tre meget væsentlige aspekter ved uddannelsen: 1) den vil give danske og internationale studerende mulighed for at tage en samlet international kandidat i København, 2) den vil bidrage til produktionen af kvalificerede danske embedsmænd og akademikere til EU-systemet, hvilket netop efterspørges i øjeblikket, 3) den vil styrke kendskabet til Københavns Universitet i udlandet.

- I forlængelse af ovenstående skal det tilføjes, at flere af deltagerne understregede vigtigheden af, at der med oprettelsen af denne kandidatuddannelse vil blive etableret et uddannelses- og studiemiljø i Europastudier, der direkte knyttes til forskningsmiljøet omkring CEMES, og som hidtil ikke har eksisteret

3. Uddannelseskonceptet i et fremtidsperspektiv – en refleksion over jobmulighederne for kandidater med denne uddannelse

Slutteligt blev deltagerne bedt om at vurdere, hvilke jobmuligheder en kandidat med denne uddannelsesprofil vil have. I den forbindelse var der blandt deltagerne generelt enighed om, at det er en forholdsvis bredt anvendelig uddannelse, der først og fremmest kan fungere som døråbner for den akademiske generalist på et europæisk og globalt plan. Deltagerne mente også, at der i øjeblikket er efterspørgsel på kandidater med sproglige kompetencer kombineret med en humanistisk og samfundsvidenskabelig viden samt avancerede, analytiske kompetencer. En deltager understregede, at det unikke ved denne uddannelse er, at den vil gøre kandidaten i stand til at iagttage aktuelle problemstillinger i europæisk og international sammenhæng og forholde sig analytisk til disse på baggrund af en historisk, idéhistorisk, kulturel, politisk og sproglig viden og forståelse. Netop denne evne vil blandt andet gøre en kandidat med denne uddannelse relevant for multinationale erhvervsvirksomheder, selskaber og organisationer. Deltagerne vurderede, at det især ville være oplagt at blive ansat hos NGO'er. Endvidere satte de tænketanke, interesseorganisationer, EU-institutioner, kulturinstitutioner og internationale medier højt på listen over oplagte arbejdspladser for kandidater med denne uddannelse.

Flere af deltagerne udtrykte i denne forbindelse deres tvivl om, hvorvidt kandidater med denne uddannelse vil kunne konkurrere med kandidater fra de samfundsvidenskabelige fag, når det gælder

jobs i danske ministerier, idet der her er tale om en ny og grundlæggende humanistisk uddannelse. Netop dette undersøgte vi nærmere i forbindelse med de individuelle interviews med aftagerne. Det vender vi tilbage til i gennemgangen af de individuelle interviews på de følgende sider.

Konklusion

Formålet med fokusgruppeinterviewet var som bekendt at modtage feedback på uddannelseskonceptet fra nuværende studerende og nyligt uddannede kandidater med tilknytning til Europastudier og anvende denne i den videre udvikling af uddannelseskonceptet. Samlet var der stor interesse for *Global Europe*, der blev vurderet som en attraktiv uddannelse. Uddannelsens centrale elementer – den sproglige del, tværfagligheden samt det globale perspektiv - blev anset for yderst relevante. Desuden var der generelt ros til uddannelsens struktur, praktiske orientering samt balancen mellem faste rammer og valgfrihed. Endelig kom flere af de tilstedeværende studerende med yderst frugtbare, kritiske kommentarer. Den vigtigste kommentar vedrørte den tværfaglighed, de studerende samtidig satte meget stor pris på. Uddannelsen forekommer så ambitiøs, at det er helt afgørende at skabe sammenhæng mellem de tværfaglige *foundational modules* og de til tider samfundsvidenskabeligt orienterede *explorative modules*. Et andet kritikpunkt vedrørte sprogmodulet. Her var der flere studerende, der var i tvivl om, i hvilken grad et modul på kun 7.5 ECTS vil kunne styrke både engelsk academic writing og læsefærdigheder i et andet sprog.

Den feedback, vi modtog, viste sig meget nyttig, da de kommentarer og spørgsmål, der blev rejst under interviewet, gav anledning til at videreudvikle og forbedre konceptet. Under 'opsamling af feedback fra behovsundersøgelsen' på s. 26 leverer vi en samlet diskussion af, hvorledes vi i uddannelsens endelige struktur, tilrettelæggelse og gennemførelse sikrer den rette balance og faglige kvalitet.

Individuelle interviews

Tredje og sidste led af behovsundersøgelsen har bestået af en række kvalitative interviews med 15 individuelle aftagere, der samlet set udgør et repræsentativt udsnit af den del af det danske arbejdsmarked, der formodes at være interesseret i kandidater fra *Global Europe*. De inddragede aftagere repræsenterer således forskellige af arbejdsmarkedets områder, der alle beskæftiger sig med aktuelle problemstillinger relateret til globale Europastudier om end på forskellig vis. Nedenfor angives, hvilke konkrete personer, der er blevet interviewet samt hvilken organisation/virksomhed/institution og aftagergruppe, de repræsenterer:

Aftagergruppe	Repræsentant	Stilling	Organisation/Virksomhed/Institution
Dansk offentlig adm.	Allan Toft	Fuldmægtig, HR	Udenrigsministeriet
Dansk offentlig adm.	Katrine Nissen	Kontorchef, Styrelsen for Forskning og Innovation (EU- politisk kontor)	Uddannelses- og forskningsministeriet
EU-institutioner	Anne Mette Vestergaard	Kontorchef	Europa-Parlamentet

Internationale og europæiske organisationer	Lykke Andersen	JPOSC Manager & Deputy Chief	UNDP
Tænketanke	Maria Theresa Norn	Analysechef	DEA
Tænketanke	Catharina Sørensen	Forskningschef	Tænketanken Europa
Arbejdsgiverorganisationer	Anders Ladefoged	Underdirektør	Dansk Industri
Arbejdsgiverorganisationer	Mette Fjord Sørensen	Uddannelses- og forskningspolitisk chef	Dansk Erhverv
Medieorganisationer	Adam Holm	Forhenværende kanalchef på DR2, historiker, anmelder	DR
Medieorganisationer	Christian Jensen	Ansvarshavende chefredaktør	Information
Kulturinstitutioner	Else Christensen-Redzepovic	Direktør	Det Danske Kulturinstitut
Private virksomheder	Peter Trillingsgaard	Vicepræsident, afdeling for eksterne relationer	LEGO
Private virksomheder	Mads Ingholt	Senior Director, Global Head of Leadership Development, Group HR	A.P. Møller-Mærsk
NGOer	Birgitte Wederking	Direktør	CreoDK
NGOer	Jan Søndergård	Politisk rådgiver	Greenpeace

Formålet med de kvalitative interviews var at etablere en dialog med fremtidige aftagere af kandidater for dels at undersøge interessen og behovet for kandidater med denne uddannelsesprofil, dels at modtage feedback på uddannelseskonceptet fra relevante aftagere.

De udvalgte interviewpersoner fik indledningsvist tilsendt følgende invitation pr. mail:

Kære XX

Jeg skriver for at høre, om du eventuelt ville deltage i en undersøgelse af aftagermarkedet for en ny kandidatuddannelse med titlen Global Europe ved Københavns Universitets Humanistiske Fakultet.

Kandidatuddannelsen er engelsksproget og sigter mod at uddanne kandidater med avancerede færdigheder og kompetencer inden for europæiske og globale udfordringer, og som kan arbejde tværfagligt og projektorienteret i nationale såvel som internationale sammenhænge.

I forbindelse med udviklingen af uddannelsen ønsker vi at involvere potentielle aftagere med henblik på at målrette uddannelsen til behovene på arbejdsmarkedet. Vi vil derfor sætte stor pris på, hvis du har mulighed for at deltage i et interview, der vil tage udgangspunkt i følgende spørgsmål:

- 1. Hvilken viden og hvilke færdigheder og kompetencer efterspørger din virksomhed/institution/organisation hos kandidater, og hvordan kan du forestille dig, at en uddannelse i Europa og globale udfordringer vil kunne bidrage til denne efterspørgsel?*
- 2. Hvilke typer jobs forestiller du dig ville være relevante for uddannelsens kandidater at søge?*
- 3. Vil en kandidat med denne uddannelse ifølge dig være relevant på det danske og globale arbejdsmarked?*

Vi vil meget gerne gennemføre interviewet i løbet af september. Interviewet vil tage ca. 20 minutter, og kan enten finde sted på din arbejdsplads eller over telefonen.

Vi håber at høre fra dig snart.

Jeg vedhæfter en kort beskrivelse af uddannelsen.

På vegne af arbejdsgruppen:

Lektor, PhD Morten Rasmussen

Professor, Dr.phil., PhD Morten Heiberg

Adjunkt, PhD Niklas Olsen

Professor, PhD Stuart Ward

Professor, PhD Hans-Jörg Trenz

Med venlig hilsen

Marie Groth Bastiansen

Projektmedarbejder

Institut for Engelsk, Germansk og Romansk

Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet

DET HUMANISTISKE FAKULTET
KØBENHAVNS UNIVERSITET

Interviewene blev afholdt løbende i september og oktober 2015 efter aftagerne havde fået tilsendt en beskrivelse af uddannelsen (se [appendiks 2](#)). Størstedelen af interviewene blev afholdt over telefonen, og de resterende på interviewpersonens arbejdsplads. Alle interviews har taget udgangspunkt i følgende interviewramme:

- *Hvad synes du umiddelbart om uddannelsesforslaget til Global Europe?*

- *Hvilken viden, hvilke færdigheder og kompetencer efterspørger din virksomhed/institution/organisation hos kandidater, og er de umiddelbart at finde i denne uddannelse?*
- *Hvordan kan du forestille dig, at en uddannelse i Europa og globale udfordringer vil kunne bidrage til jeres efterspørgsel på kandidater?*
- *Vil en kandidat med denne uddannelse ifølge dig være relevant på det danske og globale arbejdsmarked?*
- *Vil en kandidat med denne uddannelse være relevant at ansætte i din virksomhed/institution/organisation?*
- *Har I praktikanter, og kunne det være relevant med en praktikant fra denne uddannelse?*
- *Hvordan vurderer du generelt kvaliteten af kandidater fra Humaniora, baseret på dine erfaringer fra arbejdsmarkedet - og hvad er din holdning til at ansætte humanister i din virksomhed/institution/organisation?*
- *Hvilke typer jobs forestiller du dig i øvrigt ville være relevante for uddannelsens kandidater at søge?*
- *Hvad mener du om uddannelsens tværfaglige dimension?*
- *Hvad mener du om uddannelsens sproglige dimension?*
- *Hvilke positive elementer vil du fremhæve ved uddannelsen?*
- *Har du eventuelle tilføjelser/kommentarer til uddannelsesforslaget?*
- *Må vi citere dig for dine svar i vores ansøgning om prækvalifikation?*

I den følgende gennemgang af interviewene inkluderes udvalgte citater, der skal illustrere aftagernes respons på uddannelseskonceptet. De kvalitative data fra interviewene er sammenfattet og inddelt i fire kategorier, der berører følgende væsentlige temaer: **1)** aftagernes respons på uddannelseskonceptet generelt, **2)** aftagernes vurdering af relevansen og behovet for uddannelsesprofilen på det danske arbejdsmarked generelt samt i den konkrete virksomhed/organisation/institution – herunder sandsynlighed for ansættelse af en kandidat med denne uddannelse, **3)** positive elementer ved uddannelseskonceptet, **4)** kritikpunkter.

1) Aftagernes respons på uddannelseskonceptet generelt

Alle adspurgte aftagere på nær én tilkendegav under interviewene en positiv indstilling til uddannelseskonceptet. De interviewede aftagere er generelt enige om, at *Global Europe* er et interessant, attraktivt og relevant uddannelseskoncept, hvis kandidater vil blive efterspurgt på arbejdsmarkedet. Følgende citater stammer fra aftagernes indledende bemærkninger om uddannelsesforslaget og vidner om en generel positiv holdning til uddannelseskonceptet, hvor især uddannelsens tværfaglige, sproglige og globale dimension fremhæves.

”Uddannelsen er en god kombination af sprog og politisk, kulturel og historisk viden. Det er en kombination folk ellers selv har skullet strikke sammen. Det er et meget spændende uddannelsesforslag, der med sit globale perspektiv er lige i øjet for Udenrigsministeriet” (Allan Toft, Udenrigsministeriet)

”En uddannelse, som giver relevante kompetencer, der efterspørges her på kontoret” (Katrine Nissen, Uddannelses- og forskningsministeriet)

”Super spændende kombinationsuddannelse!” (Anne Mette Vestergaard, Europa-Parlamentet)

”Spændende og relevant uddannelsesprofil. Især den multidisciplinære tilgang til at analysere problemer i sit arbejde er efterspurgt. Det interkulturelle aspekt og uddannelsens fokus på projektarbejde er også vigtigt” (Lykke Andersen, UNDP)

”Det er en attraktiv uddannelse, der giver kandidater, som kan tænke og agere i en politisk og organisatorisk kompleksitet på internationalt plan” (Maria Theresa Norn, DEA)

”Jeg har selv taget min uddannelse i europæiske studier i England (BA) og Frankrig (KA). Jeg rejste ud for at tage en uddannelse i europæiske studier, men hvis denne uddannelse havde eksisteret dengang, havde jeg taget den herhjemme. Fordelen ved min uddannelse er det tværfaglige. Jeg kunne frit sammensætte min uddannelse med kurser fra forskellige fag på kryds og tværs. Det var rigtig fint, men måske var der i virkeligheden for meget valgfrihed. Jeg savnede en ramme om mit studie, så man som studerende ved, hvad man kan. Derfor er denne uddannelse rigtig god!” (Catharina Sørensen, Tænk tanken Europa)

”Det er nyttigt at se Europa i et globalt perspektiv – det er ofte det, der skal til, for at vi kan få øje på vores problemer og for at kunne finde ud af at samarbejde på kryds og tværs” (Anders Ladefoged, Dansk Industri)

”Det er en meget velvalgt uddannelse og dybt relevant i forhold til vores stadig mere komplekse og internationale virkelighed. Mere end nogensinde er det relevant med en uddannelse, der fokuserer på Europa i en global sammenhæng” (Adam Holm, DR)

”Der er store perspektiver i det at tænke på tværs af faggrænser. På Information arbejder vi for at nedbryde faggrænser for at kunne bygge noget nyt op. I den sammenhæng har denne uddannelse stor relevans” (Christian Jensen, Information)

”Det er meget vigtigt med en uddannelse som denne i Europastudier med et globalt perspektiv. Europa skal passe på med ikke at lukke sig om sig selv. Verden er global, og derfor kan vi ikke klare os med kun at kigge på Europa – vi bliver nødt til hele tiden at perspektivere til verden” (Else Christensen-Redzepovic, Det Danske Kulturinstitut)

”Uddannelsen er et fantastisk godt initiativ, da den bygger bro mellem nogle af de discipliner, LEGO beskæftiger sig med” (Peter Trillingsgaard, LEGO)

”Det attraktive ved denne uddannelse er, at den vil uddanne kandidater, der sætter Danmark ind i en geopolitisk sammenhæng – det er rigtig vigtigt for Mærsk” (Mads Ingholt, Mærsk)

”God profil set fra arbejdsgivers synspunkt. Det tværfaglige og det projektorienterede er noget, der efterspørges” (Birgitte Wederking, CreoDK)

”Det lyder som en rigtig god idé med denne uddannelse. En international, tværfaglig overbygning som denne er en rigtig god idé” (Jan Søndergård, Greenpeace)

2) Aftagernes vurdering af relevansen og behovet for uddannelsesprofilen på det danske arbejdsmarked generelt samt i den konkrete virksomhed/organisation/institution – herunder sandsynlighed for ansættelse af en kandidat med denne uddannelse

Under interviewet blev aftagerne bedt om at vurdere relevansen af og behovet for kandidater med den pågældende uddannelsesprofil på det danske arbejdsmarked generelt såvel som i deres konkrete

virksomhed/organisation/institution. Vi bad dem yderligere tage stilling til, hvorvidt de vurderer det sandsynligt, at de i deres virksomhed/organisation/institution vil ansætte en kandidat med denne uddannelse.

Følgende udvalgte citater illustrerer aftagernes syn på uddannelsens relevans for det danske arbejdsmarked generelt:

”Helt overordnet set er en master i europæiske studier rigtig nyttig på det danske arbejdsmarked”
(Catharina Sørensen, Tænk tanken Europa)

”Den overordnede ambition for de enkelte fag, men også for samfundet generelt, må være at arbejde på tværs af faggrænser. Det er helt afgørende, at der er interaktion og udveksling mellem de forskellige fag. Verden er jo ikke inddelt på samme måde, som vi har valgt at inddele vores fagspecialer. Hvis vores uddannelsessystem skal afspejle den kompleksitet, der er i verden i dag, så er det her vejen frem” (Christian Jensen, Information)

”Uddannelsen udfylder et hul i det danske uddannelseslandskab. I dag mere end nogensinde er det vigtigt at forstå, hvad Europa handler om, og netop dét tilbyder denne uddannelse. Vi tager en masse af Europas kvaliteter for givet, fordi vi er opvokset her, men det er vigtigt at kunne forstå Europas værdi for andre, sætte ord på det og kommunikere det. Det er vigtigt at se det i et historisk perspektiv, for historien gentager sig selv” (Mads Ingholt, Mærsk)

Samtlige af de adspurgte aftagere vurderer, at der generelt på det danske arbejdsmarked er behov for kandidater med avancerede færdigheder og kompetencer inden for europæiske og globale problemstillinger, der kan arbejde tværfagligt og projektorienteret i nationale såvel som internationale sammenhænge. I den forbindelse fremhæver flere af aftagerne de generalistkompetencer, uddannelsen blandt andet tilbyder. De vurderer, at selv hvis uddannelsens konkrete faglige indhold ikke er direkte relevant for en given virksomhed/organisation/institution, vil uddannelsen stadig være værdifuld for det danske arbejdsmarked, idet den vil producere kandidater med kompetencer, der er eftertragtede blandt de fleste arbejdsgivere. Her er uddannelsens særlige fokus på tværfaglighed, den interkulturelle fokus og projektorienteret arbejde afgørende. I forlængelse heraf påpeger Lykke Andersen fra UNDP, at en yderst værdifuld generalistkompetence er evnen til at tilpasse sig – altså evnen til at forholde sig observerende og analyserende og til at tilpasse sine tanker til den konkrete situation, man befinder sig i. Netop denne evne erhverves ifølge Lykke Andersen via en tværfaglig uddannelse som denne.

I forlængelse af ovenstående blev aftagerne bedt om at vurdere relevansen og behovet for kandidater med denne uddannelse i deres konkrete virksomhed/organisation/institution – herunder sandsynligheden for, at de i fremtiden ville ansætte en kandidat med denne uddannelsesprofil. Også her gør det sig generelt gældende, at aftagerne efterspørger kandidater med avancerede færdigheder og kompetencer inden for europæiske og globale problemstillinger, der kan arbejde tværfagligt og projektorienteret i nationale og internationale sammenhænge. Da de adspurgte aftagere hver især repræsenterer forskellige erhvervsgrupper på arbejdsmarkedet med det til fælles, at de alle beskæftiger sig med europæiske og globale problemstillinger, efterspørger de naturligvis forskellige kompetencer hos potentielle kandidater for at kunne møde deres behov. Det kommer til udtryk i denne forbindelse, hvor aftagerne fremhæver forskellige aspekter ved uddannelsen i deres refleksion over relevansen og behovet for kandidater med denne uddannelse i deres konkrete virksomhed/organisation/institution. Samtlige af de involverede aftagere på nær én gav udtryk for, at det ville være relevant at ansætte kandidater fra *Global Europe* i deres respektive

virksomhed/institution/organisation, men med forskellige begrundelser, der hver især berører forskellige dimensioner af uddannelsen.

Følgende citater viser at aftagerne klart vurderede, at deres respektive virksomhed/institution/organisation vil være interesseret i at ansætte kandidater fra *Global Europe*:

"En kandidat fra Global Europe vil bestemt være relevant for Udenrigsministeriet, hvor EU fylder meget" og "For så vidt angår typen af jobs vil mit umiddelbare bud være, at kandidaterne med både et par sprog på højt niveau og en tung samfundsvidenskabelig baggrund vil passe primært ind i forhold til AC-generalister i Udenrigsministeriet. Dvs. sagsbehandlere med forflyttelsespligt." (Allan Toft, Udenrigsministeriet)

"Grundlæggende viden om EU-forhold er en forudsætning for at arbejde her, så en kandidat med denne uddannelse og den rette profil i øvrigt er relevant" og "Hvis vi skulle ansætte en kandidat fra uddannelsen, ville det typisk være som fuldmægtig i en rådgiverstilling i forhold til Horizon 2020." (Katrine Nissen, Uddannelses- og forskningsministeriet)

"I UNDP har vi brug for personer, der kan tænke tværfagligt, da vores udviklingsarbejde er tværfagligt. Den interkulturelle dimension er meget relevant for UNDP. Når man har været vant til at arbejde projektorienteret, udvikler man kompetencer, som UNDP leder efter" Lykke Andersen mente desuden, at der var tre kategorier af stillinger, som var oplagte for kandidater fra *Global Europe*: For det første kunne man bruge kandidater til besætte jobs med ansvar for koordinering og ledelse af UNDP's programmer, for det andet ville kandidater kunne fungere som konsulenter i kraft af deres særlige viden om EU og europæiske lande og endelig kunne kandidater bruges i stillinger, hvor man fra UNDP's side arbejder direkte med europæiske donorlande. (Lykke Andersen, UNDP)

"En kandidat med viden om og forståelse for europæisk kontekst og politisk kompleksitet er eftertragtet. Denne uddannelse kombineret med praktisk erfaring fra udvekslings- og/eller praktikophold er bestemt relevant" og "Ifølge jobkategorier: hvis vi skulle ansætte en med denne type profil, ville det være som konsulent dvs. analytiker der arbejder med dataindsamling, analyse og formidling i en politisk kontekst – og vi ville selvfølgelig forsøge at udnytte EU-perspektivet fx i valg af projekter og andre arbejdsopgaver." (Maria Theresa Norn, DEA)

"I Tænketanken Europa har vi brug for tværfaglighed. Vi har brug for folk, der kan lidt af hvert, som har praktisk erfaring og som er rigtig gode til engelsk. Det ville helt sikkert være relevant at ansætte en kandidat med denne uddannelse." og *"Vi har ikke helt faste stillingskategorier i Tænketanken, men jeg forventer, at kandidater fra Global Europe uddannelsen (uden yderligere erhvervs erfaring) ville kunne ansættes i stillingskategorier som researcher, forskningsassistent, projektmedarbejder og videnskabelig medarbejder."* (Catharina Sørensen, Tænketanken Europa)

"En kandidat med denne uddannelse er helt sikkert relevant for Dansk Industri – i hvert fald i denne afdeling, hvor det handler specifikt om Europa-politik. Indsigt i europæiske forhold og de sproglige kompetencer er efterspurgt" og "...omkring jobkategorier, vil jeg sige at det navnlig er roller hvor medarbejderen skal interagere med andre europæere omkring politisk interessevaretagelse/public affairs, f.eks. i Bruxelles." (Anders Ladefoged, Dansk Industri)

"En kandidat med historisk, kulturel og sproglig viden og indsigt i politiske og institutionelle spørgsmål og udfordringer i forhold til Europa og mere globalt vil i dén grad passe ind i verden, hvor man netop skal formidle den slags spørgsmål" (Adam Holm, DR)

"Det vi kigger på, når vi ansætter akademikere er blandt andet, hvorvidt de kan se ud over egen faggrænse. Det er en forudsætning for at kunne være relevant for andre fagfæller, at man kan kigge ud på resten af samfundet med basis i eget fagområde. Denne uddannelse er et skridt på vejen mod at nedbryde faggrænser og absolut relevant for os" (Christian Jensen, Information)

"Det er i allerhøjeste grad relevant at ansætte en kandidat med denne uddannelse. Det er netop kandidater med et globalt perspektiv, vi mangler" (Else Christensen-Redzepovic, Det Danske Kulturinstitut)

"Det er afgørende, at man kan arbejde globalt med udgangspunkt i en dansk kontekst og netop det bidrager denne uddannelse med. For at LEGO's forretningsmæssige ambitioner kan lykkes, har vi brug for folk med viden om de kulturelle, geopolitiske og sproglige barrierer, der gør sig gældende ved globalt samarbejde. Denne uddannelse giver kandidaten en række kompetencer, der giver en god forudsætning for at arbejde hos LEGO" (Peter Trillingsgaard, LEGO)

"En kandidat med et udadvendt perspektiv, der er nysgerrig på verden og forstår verden omkring sig er det vigtigste. Derfor ville en kandidat med denne uddannelse passe godt ind hos Mærsk" (Mads Ingholt, Mærsk) Fra Mærsk blev det endvidere anført at man kunne forestille at bruge uddannelsens kandidater i generalist stillinger. Dette inkluderer: Communication, Public Affairs, HR, Labour relations og Marketing.

"En kandidat med denne uddannelse og en god bachelor i bagagen med metodiske færdigheder er interessant" og *"Vi ansætter EU-konsulenter, som skal rådgive vores bagland om mulighederne i EU-systemet. Både i forhold til interessevaretagelse og projektfinansiering. Vi har både EU-konsulenter, som er "fuldmægtige" og "specialkonsulenter" i DJØF-sammenhæng. Global Europe kandidater synes at kunne komme i betragtning i denne til disse jobs."* (Birgitte Wederking, CreoDK)

"Det ville være meget mere oplagt at ansætte en kandidat med denne uddannelse fremfor kandidater med en mere traditionel humanistisk uddannelse" (Jan Søndergård, Greenpeace)

"EU's institutioner kan fint bruge denne type kandidater på betingelse af, at de mestrer to fremmedsprog udover deres modersmål. De vil typisk skulle bestå en concours. Enten som oversætter eller som generalist....Der er alt for få danske kandidater, der går op og endnu færre der består. Der er et potentielt uudnyttet (vellønnet) jobmarked der - og i andre internationale organisationer. Lige til at plukke for jer." (Anne Mette Vestergaard, Kontorchef, Europaparlamentet)

3) Positive elementer ved uddannelseskonceptet

Efterfølgende bad vi aftagerne vurdere, hvilke af uddannelsens elementer, de finder særligt attraktive, og som appellerer til netop deres virksomhed/institution/organisation. Besvarelserne vidner om, at det overvejende er de samme elementer, der bliver fremhævet. Heraf kan nævnes **a)** uddannelsens tværfaglighed, **b)** den sproglige dimension, **c)** det interkulturelle aspekt, **d)** det globale perspektiv, **e)** den projektorienterede undervisningstilgang og endelig **f)** uddannelsens relevans og konkurrencedygtighed. Det fremgår samtidig af besvarelserne, at det netop er kombinationen af disse elementer, der gør den samlede uddannelse attraktiv for aftagerne. Det kan illustreres med følgende udsagn, der er dukket op gentagne gange under interviewene:

"Det, der gør denne uddannelse interessant, er selve kombinationen af det sproglige, det tværfaglige og det globale" (Peter Trillingsgaard, LEGO)

a) Tværfaglighed

Uddannelsens tværfaglighed var et gennemgående tema under samtlige interviews. Aftagerne fremhæver som noget af det første den multidisciplinære tilgang som en af uddannelsens absolutte styrker. I det følgende inddrages udvalgte citater, der illustrerer aftagernes positive holdning til den tværfaglige dimension.

"Kombinationen af det sproglige og det samfundsvidenskabelige er særligt tiltalende ved denne uddannelse. Det er svært at finde kandidater, der kan begge dele" (Allan Toft, Udenrigsministeriet)

"Det praktiskorienterede ved denne uddannelse gør tværfagligheden til en styrke, hvis det gøres ordentligt. Det ville få en arbejdsgiver til at vågne op" (Anne Mette Vestergaard, Europa-Parlamentet)

"Det tværfaglige skal fremhæves ved denne uddannelse, og det kan sagtens lykkes rigtig smukt!" (Catharina Sørensen, Tænk tanken Europa)

"Det er ofte i kombinationen af forskellige fagligheder, at der kan opstå noget nyt" (Anders Ladefoged, Dansk Industri)

"Det vigtigste ved uddannelsen er tværfagligheden. Det er en fordel at kunne forene forskellige discipliner, og at kunne forene det klassiske humanistiske med det mere samfundsvidenskabelige er virkelig en fordel" (Adam Holm, DR)

"Uddannelsens tværfaglighed er i den grad en styrke. Ikke kun mediebranchen, men samfundet får et stadigt højere vidensniveau, og specialisering bliver mere eksklusiv, så det er utroligt vigtigt, at der foregår en nedbrydning af den eksklusivitet, så den viden kan komme samfundet til gavn. Her er det en afgørende forudsætning at kunne arbejde på tværs af fag" (Christian Jensen, Information)

"Det Danske Kulturinstitut arbejder dagligt tværfagligt. Vi er nødt til at tænke på tværs. Det er en naturlig måde at arbejde med kultur på – at arbejde på tværs af sektorer. På den måde passer denne uddannelse perfekt" (Else Christensen-Redzepovic, Det Danske Kulturinstitut)

"Det tværfaglige er godt, men man skal passe på, at det ikke bliver for bredt. Der skal være mulighed for at specialisere sig" (Birgitte Wederking, CreoDK)

b) Den sproglige dimension

Den sproglige dimension fremhæves ligeledes som et attraktivt element af uddannelsen. Samtlige aftagere finder det først og fremmest både relevant og nødvendigt, at hele kandidatuddannelsen foregår på engelsk. Aftagerne er enige om, at gode akademiske engelskkundskaber er i høj kurs blandt arbejdsgivere og endvidere et must i forbindelse med en internationalt orienteret uddannelse som denne. De er ligeledes positivt indstillet over for, at uddannelsen inkorporerer endnu et sprogligt element foruden engelsk i form af undervisning i fremmedsprogstilegnelse generelt samt læsefærdighedskompetencer i et øvrigt andet fremmedsprog (spansk, fransk, tysk eller russisk).

Følgende udsagn fra en aftager beskriver meget præcist tanken bag udviklingen af uddannelsens sproglige dimension:

”Det er positivt, at sproget i denne uddannelse bruges som et middel til at forstå Europas historie, kultur og samfund gennem læsning af kildemateriale på originalsproget. På den måde adskiller uddannelsen sig fra uddannelser på CBS, hvor man bruger sproget som et erhvervsfagligt redskab. Sproget er en stor del af Europas historie og kultur, så det er relevant at studere sprog som led i denne uddannelse for at give en dybere og bedre forståelse af Europa” (Mads Ingholt, Mærsk)

Interviewene fastslår, at samtlige aftagere finder det relevant, at en kandidat har sproglige kompetencer foruden engelsk, om end begrundelserne varierer.

En række aftagere, der er beskæftiget inden for dansk offentlig administration (Udenrigsministeriet, Uddannelses- og forskningsministeriet) og arbejdsgiverorganisationer (Dansk Industri), peger specifikt på, at gode sprogkunderskaber i fransk og til dels tysk er aldeles afgørende for at blive ansat i EU-regi. Samtidig bliver det understreget, at den sproglige dimension ikke må fylde for meget i uddannelsen, så det bliver på bekostning af andre vigtige kurser.

Andre aftagere, der repræsenterer internationale organisationer (UNDP) og NGO'er (Greenpeace), vægter en sproglig kompetence i fransk og spansk og delvis russisk højere end tysk.

Flere aftagere, der repræsenterer kulturinstitutioner (Det Danske Kulturinstitut), tænketanke (DEA), NGO'er (CreoDK), EU-institutioner (Europa-Parlamentet) og private virksomheder (LEGO, Mærsk), vurderer det fordelagtigt blot at have sproglige kompetencer foruden engelsk uanset hvilket sprog, det drejer sig om.

Enkelte aftagere, der repræsenterer medieorganisationer (DR, Information) og tænketanke (Tænketanken Europa), vurderer, at øvrige sproglige kompetencer foruden engelsk ikke er afgørende for at opnå ansættelse i deres virksomhed/institution/organisation, men at det altid vil vurderes positivt at have flere sproglige kompetencer.

I den forbindelse peger flere aftagere på, at selve det at have sprogkunderskaber foruden engelsk automatisk genererer interkulturelle kompetencer og en generel kulturforståelse, som vil være relevant i mange sammenhænge. Det illustreres med følgende citat:

”Den sproglige dimension er en styrke ved uddannelsen, da de sproglige kompetencer hænger sammen med det, der er det allervigtigste fra den stol, hvor jeg sidder, og det er de interkulturelle kompetencer – altså en ’kulturel intelligens’, der indebærer teoretisk viden om kulturforskelle, en åbenhed over for andre kulturer og en vilje til at ville beskæftige sig med en anden kultur” (Else Christensen-Redzepovic, Det Danske Kulturinstitut)

Aftagernes respons på uddannelsens sproglige dimension bekræfter, at dette er et attraktivt og relevant element af uddannelsen, og at forskellige sproglige kompetencer efterspørges. Besvarelserne vidner om, at udbuddet af sprog er velvalgt og samlet set møder den efterspørgsel, der findes i de brancher, denne uddannelse sigter mod at uddanne kandidater til.

c) Det globale perspektiv

Et andet aspekt ved uddannelsen, der fremhæves under adskillige interviews, er den globale dimension. Det er allerede blevet understreget i tidligere citater, at flere af aftagerne fremhæver

uddannelsens globale perspektiv. Hertil kan tilføjes følgende citater, der bekræfter vigtigheden af et globalt udsyn:

"Det globale perspektiv ved denne uddannelse gør, at den passer rigtig godt ind i Udenrigsministeriet" (Allan Toft, Udenrigsministeriet)

"Vi kigger på, om en kandidat er nysgerrig og interesseret i verden. Vi leder efter folk med 'a global mindset', der kan samarbejde i et globalt og alsidigt miljø" (Mads Ingholt, Mærsk)

"Det globale er vigtigt at have med, for verden er blevet større end Europa. Der skal fokus på Europa i verden, så det ikke udelukkende bliver et isoleret studie af Europa. Blikket skal hæves i stedet for at kigge indad" (Birgitte Wederking, CreoDK)

"Greenpeace kommunikerer konstant uden for Danmarks grænser i forbindelse med europæiske og globale dagsordener. På den måde vil denne uddannelse være en kæmpe fordel for især humaniora-studerende, idet de vil få indblik i globale problemstillinger" (Jan Søndergård, Greenpeace)

d) Den projektorienterede undervisningstilgang

Den projektorienterede undervisningstilgang er ligeledes et element, som mange aftagere lægger vægt på i deres vurdering af uddannelsen.

"At uddannelsen er anvendelsesorienteret er meget positivt" (Katrine Nissen, Uddannelses- og forskningsministeriet)

"Kurserne skal være så praktiskorienterede som muligt med cases og samarbejde med potentielle aftagere, så det ikke bliver en ren teoretisk uddannelse. Cases om aktuelle sager er nødvendige, så kandidaterne oparbejder nogle metoder, der gør dem i stand til at sætte sig ind i konkrete sager. Også positivt med mulighed for praktikophold" (Anne Mette Vestergaard, Europa-Parlamentet)

"Aktiv læring og projektarbejde er meget vigtigt – teorien skal afprøves i praksis" (Maria Theresa Norn, DEA)

e) Uddannelsens relevans og konkurrencedygtighed

Netop uddannelsens tværfaglighed vil qua kombinationen af humaniora og samfundsvidenskab medvirke til at producere kandidater, der er i stand til at konkurrere med kandidater fra samfundsvidenskab, da hverken studiet af sprog eller kultur er en del af pensum på de samfundsvidenskabelige fag. Således vil denne uddannelse skabe kandidater med andre kompetencer end de samfundsvidenskabelige kandidater. I forlængelse heraf mener flere aftagere, at kandidater fra *Global Europe* godt kan konkurrere med kandidater fra de samfundsvidenskabelige fag i kraft af uddannelsens særlige profil. To aftagere udtrykker det således:

"Hvis man sammenligner med kandidater fra CBS eller samfundsvidenskab vil de være på samme niveau – de vil være jævnbyrdige. Det kommer selvfølgelig an på deres samlede profil; hvad er deres baggrund, hvad har de ellers lavet, har de rejst, har de arbejdet i udlandet. En sådan kandidat vil kunne konkurrere med kandidater fra samfundsvidenskab" (Mads Ingholt, Mærsk)

”Det politiske og det kulturelle skal veje tungt i uddannelsen – det må ikke blive en kombination af de ’letteste’ moduler fra cand. scient. pol. Det er vigtigt, at arbejdsgiverne føler sig overbeviste om, at kandidaterne har noget tør viden på disse områder. Kandidaterne skal jo konkurrere med en cand. polit. for eksempel – derfor skal I fokusere på, at disse kandidater kan tilbyde noget ekstra som eksempelvis sprog” (Allan Toft, Udenrigsministeriet)

4) Feedback og kritik

I det følgende diskuteres den feedback og de tilbagevendende kritikpunkter, der er dukket op under interviewene. Kommentarerne samlede sig især om to punkter: **a)** uddannelsens originalitet sammenlignet med andre beslægtede uddannelser og **b)** det tværfaglige elements udførelse.

a) Et par af aftagerne udtrykte under interviewene deres tvivl om, hvorvidt denne uddannelse kan bidrage med noget nyt i forhold til de øvrige kandidatuddannelser i europæiske studier, der tilbydes ved andre universiteter i Danmark. Mette Fjord Sørensen, Uddannelses- og forskningspolitisk chef hos Dansk Erhverv, mener, som den eneste af de adspurgte aftagere, ikke, at der er behov for at oprette denne kandidatuddannelse i globale Europastudier. Det begrundes hun med, at der i forvejen eksisterer beslægtede uddannelser på tre øvrige universiteter i Danmark.

b) Problemerne vedrørende udførelsen af det tværfaglige element har været et gennemgående tema i de fleste interviews. Der er forbundet en risiko med en tværfaglig uddannelse som denne, om end tværfagligheden anerkendes som en af uddannelsens absolutte styrker. Ikke desto mindre er der en risiko for, at det bliver en overfladisk og fragmenteret uddannelse, der mangler dybde og substans. En aftager udtrykker det således:

”For at tværfagligheden og den case-based undervisning kan fungere ordentligt kræver det, at man bruger de bedste undervisere, der formår at gøre dette, og at underviserne rent faktisk taler sammen, så kurserne hænger sammen og bygger ovenpå hinanden i stedet for at være isolerede kurser. Niveauet skal holdes oppe, og det kræver kompetente undervisere” (Anne Mette Vestergaard, Europa-Parlamentet)

”Tværfagligheden er en styrke, hvis den implementeres rigtigt. Det bør ikke være et mål i sig selv. Det skal bruges rigtigt. Tværfaglige uddannelser kan risikere at blive fragmenterede” (Maria Theresa Norn, DEA)

”Med en tværfaglig uddannelse risikerer man, at det bliver et overfladisk studie, for man nærstuderer jo ikke ét område, men derimod en række områder, der er forbundet. Og det er en god ting, for der efterspørges netop kandidater, der kan arbejde tværfagligt, forstå verdens tværfaglighed og på baggrund af dette kan specialisere sig senere hen. Hos Mærsk leder vi i højere grad efter den slags generalister end egentlige specialister” (Mads Ingholt, Mærsk)

Et par af aftagerne nævner i forlængelse heraf, at det muligvis vil være vanskeligt for en arbejdsgiver at gennemskue, hvad en kandidatgrad i *Global Europe* indebærer, da det er en ny kombinationsuddannelse, der skal udgøre et alternativ til de klassiske universitetsuddannelser. De mener, at det kræver en tydelig kommunikation om, hvad en kandidat med denne uddannelse kan tilbyde en arbejdsgiver:

”Det skal være tydeligt, hvad kandidaten kan, og hvad kernen i uddannelsen er. Det vil gøre uddannelsens tværfaglighed til en styrke for en arbejdsgiver, hvis der er tilknyttet en tydelig kompetenceprofil” (Catharina Sørensen, Tænk tanken Europa)

”Med tværfaglige uddannelser er der altid en fare for, at man kommer til at snuse til mange forskellige ting uden at specialisere sig. Man kommer ud som generalist, men det er jo heller ingen dårlig ting. Én, der kan tænke tværfagligt og have overblik, er jo en generalist” (Lykke Andersen, UNDP)

Vi diskuterer de to kritikpunkter nedenfor under ’opsamling af feedback fra behovsundersøgelsen’.

Konklusion

Samlet set har de individuelle interviews påvist, at der blandt de adspurgte aftagere er en stor interesse for uddannelsen *Global Europe*, og at der eksisterer et markant behov for kandidater med denne uddannelsesprofil i de virksomheder/organisationer/institutioner, interviewpersonerne repræsenterer. Aftagerne efterspurgte generelt kandidater, der har omfattende, tværvidenskabelig viden samt stærke metodiske og analytiske redskaber og sproglige kompetencer, der gør dem i stand til at omsætte teoretisk viden i praksis og arbejde projektorienteret med europæiske og globale udfordringer i nationale og internationale sammenhænge. Alle på nær én af de adspurgte aftagere vurderede det relevant at ansætte kandidater fra *Global Europe* i deres virksomhed/institution/organisation.

Opsamling af feedback fra behovsundersøgelsen

Behovsundersøgelsen, hvor et udsnit af studerende og aftagere kommenterede uddannelsen på basis af beskrivelsen i [appendiks 2](#), resulterede i input til videreudvikling og præcisering af uddannelsens tre centrale elementer: **a)** den sproglige del, **b)** det tværfaglige element og **c)** det globale perspektiv. Undersøgelsen dokumenterede samtidig klart, at det er kombinationen af de selvsamme elementer, der gør uddannelsen attraktiv for det danske arbejdsmarked. Endelig stillede en enkelt af de interviewede spørgsmålstejn ved, hvorvidt der er behov for uddannelsen.

Vi har anvendt feedbacken fra undersøgelsen til at færdigudvikle uddannelseskonceptet til det nu foreliggende i den endelige ansøgning. Herunder vil vi som respons på feedbacken kort redegøre for, hvorledes vi med uddannelsens indhold, struktur og udførelse vil sikre, at de tre centrale elementer i uddannelsen fungerer efter hensigten.

a) Hvad angår det sproglige element, blev der på den ene side argumenteret, at det sproglige modul ikke måtte fylde for meget i forhold til den samlede uddannelse, og på den anden side blev der stillet spørgsmålstejn ved, hvorvidt et sprogmodul på 7.5 ECTS var nok til at styrke de studerendes sproglige kompetencer.

I forlængelse af kritikken har vi valgt at fastholde vægtningen af det sproglige modul på 7,5 ECTS. For det første er dette nødvendigt for ikke at bringe den samlede uddannelse på 120 ECTS ud af balance. For det andet er det fagligt begrundet, idet det sproglige modul i *Global Europe* udelukkende skal levere en *studiekompetence*. Sprogkomponenten støtter de studerende i deres arbejde med at skrive opgaver på engelsk, og en styrkelse af læsefærdigheden i et andet

fremmedsprog er med til at udvide de studerendes akademiske virkefelt ved at give dem mulighed for at fordybelse i emner, der ellers ville være utilgængelige. Vi har i tæt samarbejde med CIP (Center for Internationalisering og Parallelsproglighed, Københavns Universitet) sikret at modulet kan udvikle de studerendes sproglige kompetencer til et passende niveau. CIP har som vært for Den Sprogstrategiske Satsning fået den særlige opgave at undersøge, hvordan man kan integrere sprog i Københavns Universitets uddannelser og har derfor særlige forudsætninger for at løfte opgaven med at integrere sprog i *Global Europe*. Modulet er nu designet således, at de studerendes engelske skriftlighed og læsefærdigheder i et andet sprog (spansk, tysk, fransk eller russisk) styrkes. De studerende bliver introduceret til en særlig metode til at tilegne sig sprog og navigere i fremmedsproglige tekster, hvilket vil styrke de studerendes evne til selvstændigt løbende at forbedre deres sproglige kompetence. Ligeledes er der pædagogisk taget højde for den udfordring, der vil være forbundet med de studerendes differentierede indgangsniveauer. Undervisningsformen vil være baseret på intensiv underviser-studerende kontakt på små undervisningshold. Modulet vil blive kørt direkte af CIP. Vi har desuden nu tilrettelagt uddannelsen således, at de studerendes flersproglighed anvendes i konkret akademisk og case-baseret arbejde. De studerende vil løbende igennem uddannelsen arbejde mundtligt og skriftligt på engelsk (al undervisning foregår på engelsk). I foundational module II på andet semester vil de studerende desuden skulle levere et case-baseret projekt arbejde, hvor der stilles krav om læsning af litteratur og kilder på det øvrige fremmedsprog (spansk, fransk, tysk eller russisk). Endelig vil de studerende blive opfordret til så vidt muligt at anvende det andet fremmedsprog både i uddannelsens explorative modules, electives samt i specialet. Et eventuelt udlands- eller praktikophold forventes også at kunne styrke de studerendes sproglige kompetencer.

b) Det tværfaglige element blev generelt fremhævet som en af *Global Europe*s styrker. Samtidig understregede flere respondenter, at selve udførelsen af tværfagligheden er central, hvis ikke uddannelsen skal fragmentere og miste fokus. Dette er et centralt dilemma for enhver masteruddannelse, der sigter mod at studere og forstå et givet emne ud fra en tværfaglig tilgang. Kommentarerne og kritikken gav dog anledning til dels at præcisere, hvori uddannelsens tværfaglighed består og dels at gennemarbejde uddannelsens elementer med henblik på at sikre en endnu bedre integration af uddannelsens enkelte dele.

Det tværfaglige element i uddannelsen består i, at en række humanistiske kernefagligheder – historie, politisk samtidshistorie, studiet af kultur og idéer samt kommunikationsstudier – bringes i dialog og kombineres på nye måder for at kunne indfange det globale Europas kompleksitet. Indenfor Europastudier sættes disse humanistiske fagligheder i stigende grad dagsordenen og giver samlet set en nuanceret tilgang til og forståelse af det globale Europa. Denne tværfaglighed kombineres derpå med træning i forskellige metoder fra Europastudier, så de studerende lærer at anvende den til at adressere konkrete udfordringer i nutidens Europa. (Se ansøgningens s. 4).

Samlet set er uddannelsen altså struktureret og tilrettelagt således, at de studerende bliver udstyret med en tværfaglig forståelse og metodisk *toolbox*, som kan anvendes konkret. De to *foundational modules* udgør rygraden i uddannelsen. De er med til at sikre, at de studerende på første modul opnår en generel viden om det globale Europa i historisk perspektiv og introduceres til uddannelsens forskellige teoretiske og metodiske tilgange. Hensigten med modulet er at udvikle de studerendes bevidsthed om de forskellige faglige tilgange til emnet og at lære dem at analysere det globale Europa i et tværfagligt perspektiv. I det andet *foundational module* er det hensigten at træne de studerende i at anvende denne tværfaglige teoretiske og metodiske ballast – samt deres sproglige kompetencer – i konkrete projekter, hvor det globale Europas nutidige udfordringer adresseres.

Samlet set udstyrer de to *foundational modules* således de studerende med kompetencer til at tænke og arbejde tværfagligt. Endvidere bygger de tre *explorative modules* på *foundational module I* således, at der trækkes på den tværfaglighed, der her er blevet udviklet. Selvom tværfagligheden således er i centrum i de obligatoriske moduler, rummer uddannelsen også mulighed for specialisering med *electives* og i specialet, om end de studerende især i den sidste del vil blive anbefalet at anvende en tværfaglig tilgang til deres valgte emne.

c) Det globale perspektiv blev generelt rost i behovsundersøgelsen. Imidlertid ytrede enkelte respondenter tvivl om, hvorledes perspektivet konkret skal udmøntes i uddannelsen. Hvad består det i? Drejer det sig primært om Europas syn på det globale samfund, ellers også om verdens syn på Europa? Idet et globalt perspektiv er et af de originale elementer i uddannelsen, har vi valgt at præcisere yderligere, hvad vi mener med det globale Europa..

Det globale Europa – 'Global Europe' – refererer til hvordan globale processer og aktører indenfor handel, politik, kultur og kommunikation har formet Europa både historisk og i dag. Fokus er altså først og fremmest på det globales betydning for nutidens Europa. Ved at analysere Europa i et globalt perspektiv med en lang forhistorie gives et indblik i hvilken grad dannelsen af det moderne Europa og de europæiske nationalstater er tæt sammenvævet med sideløbende globale og transnationale processer. Disse har ofte langtrækkende konsekvenser og former på mange måder de globale udfordringer, som Europa står overfor i dag. (se også ansøgningens s. 4).

Som det er tilfældet med det tværfaglige element, spiller de to *foundational modules* en central rolle i at sikre, at de studerende opbygger en sammenhængende forståelse af det globale Europa historisk og i dag. Ligeledes vil alle de obligatoriske kurser bygge på og være integreret med *foundational module I*, således at de enkelte tematikker systematisk placeres i et globalt perspektiv. Ligeledes er uddannelsen konstrueret således, at det globale perspektiv præciseres og gradvist udvikles for de studerende.

Der ligger utvivlsomt en udfordring i at udføre den tværfaglige og globale dimension i den konkrete undervisning. Vores ambition er derfor, at underviserne i de første år af uddannelsens levetid kollektivt udvikler både helheden og de enkelte kurser på en måde, hvor de fremstår integreret, og hvor både det tværfaglige og globale perspektiv fastholdes. Med CEMES har vi den organisatoriske ramme for at kunne levere det pædagogiske lederskab, der er nødvendigt for at få skabt en sammenhængende uddannelse.

Selvom en enkelt adspurgte var i tvivl om, hvorvidt der er behov for uddannelsen, viser den samlede behovsundersøgelse, at der er et behov på det danske arbejdsmarked for kandidater med de kompetencer *Global Europe* udvikler. Det unikke ved denne uddannelse er, at den indeholder en decideret *global* og *tværfaglig* dimension til forskel fra de beslægtede uddannelser, der i øjeblikket eksisterer i Danmark. Netop den globale og tværfaglige dimension efterspørges på det danske arbejdsmarked. Endvidere vil *Global Europe* udgøre den eneste kandidatuddannelse i europæiske studier i Danmark, der inkorporerer et fremmedsprogligt element og anvender det direkte i undervisningen. Det fremmedsproglige element udgør endnu en dimension, der er efterspurgt blandt aftagerne på det danske arbejdsmarked, og som *Global Europe* imødekommer – som understreget af forskellige respondenter.

Konklusion

Formålet med undersøgelsen var at belyse en aktuel interesse og et aktuelt behov for dimittender fra denne uddannelse hos potentielle, fremtidige arbejdsgivere. Desuden skulle undersøgelsen bidrage til den videre udvikling af uddannelsen på baggrund af feedback på uddannelseskonceptet fra eksterne aftagere og studerende. Undersøgelsen havde endvidere det formål at give indsigt i, hvilken konkret viden, hvilke færdigheder og kompetencer, der efterspørges hos kandidater blandt relevante aftagere, for derigennem at kunne målrette uddannelsens indhold og kompetenceprofil.

Opsummeret bekræftede spørgeskemaundersøgelsen, at de adspurgte respondenter betragter *Global Europe* som en interessant uddannelsesprofil, der er værdifuld for det danske arbejdsmarked. Undersøgelsen bekræftede således, at der eksisterer en markant aktuel interesse og et aktuelt behov for kandidater med denne uddannelsesprofil på det danske arbejdsmarked. Især uddannelsens globale perspektiv, tværfagligheden, den sproglige dimension samt kandidaternes evne til at analysere og løse komplekse problemer vedrørende europæiske udviklinger bliver i undersøgelsen fremhævet som værdifulde og attraktive aspekter ved uddannelsen.

Fokusgruppeinterviewet bidrog med en gruppe studerendes feedback på uddannelseskonceptet, og de kommentarer og spørgsmål, der blev rejst under interviewet, gav anledning til en videreudvikling og forbedring af konceptet. Desuden bekræftede fokusgruppeinterviewet, at studerende med interesse for europæiske studier finder uddannelseskonceptet interessant og relevant, og vurderer, at denne uddannelse vil udfylde et centralt uddannelsesmæssigt tomrum på Københavns Universitet.

De individuelle interviews med aftagere bekræftede overordnet, at der er stor interesse for uddannelsens unikke dimensioner, og at der eksisterer et markant behov for kandidater med denne uddannelsesprofil i de virksomheder/organisationer/institutioner, interviewpersonerne repræsenterer. Aftagerne efterspurgte generelt internationalt orienterede kandidater med omfattende og tværvidenskabelig viden om Europa i et globalt perspektiv. De bifaldt også uddannelsens fokus på at udstyre kandidaterne med stærke metodiske og analytiske redskaber samt sproglige kompetencer, der vil sætte dem i stand til at omsætte teoretisk viden i praksis og arbejde projektorienteret med europæiske og globale udfordringer i nationale og internationale sammenhænge. Der var således blandt aftagerne en stærk interesse i at ansætte kandidater med den forslåede uddannelsesprofil i deres virksomhed/institution/organisation.

Endelig gav behovsundersøgelsen et frugtbart feedback i forhold til uddannelsens centrale elementer, som er blevet brugt til at videreudvikle og finpudse uddannelsen, som det blev beskrevet i foregående afsnit.

På baggrund af den samlede behovsundersøgelse foretaget i forbindelse med udviklingen af uddannelseskonceptet *Global Europe – contemporary challenges in a changing world* kan det bekræftes, at der på det danske arbejdsmarked er behov for kandidater med den viden, de færdigheder og kompetencer, som det foreliggende uddannelsesforslag tilbyder.